

Statistika mbi ndërmarrjet e vogla dhe të mesme, 2019

Viti 2019

Tiranë, më 11 Mars 2021: Statistikat për ndërmarrjet e vogla dhe të mesme (NVM) bazuar në rezultatet e vrojtimit të Statistikave Strukturore, për vitin 2019, shprehin se:

- 99,8 % të ndërmarrjeve aktive e zënë NVM, në të njëjtën përqindje si në vitin 2018.
- 81,6 % e të punësuarve janë punësuar nga NVM nga 79,8 % që ishte në vitin 2018.
- 78,9 % të shitjeve neto realizohen nga NVM nga 77,4 % të realizuara në vitin 2018.
- 68,2 % të investimeve në vend kryhen nga NVM nga 70,6 % të kryera në vitin 2018.

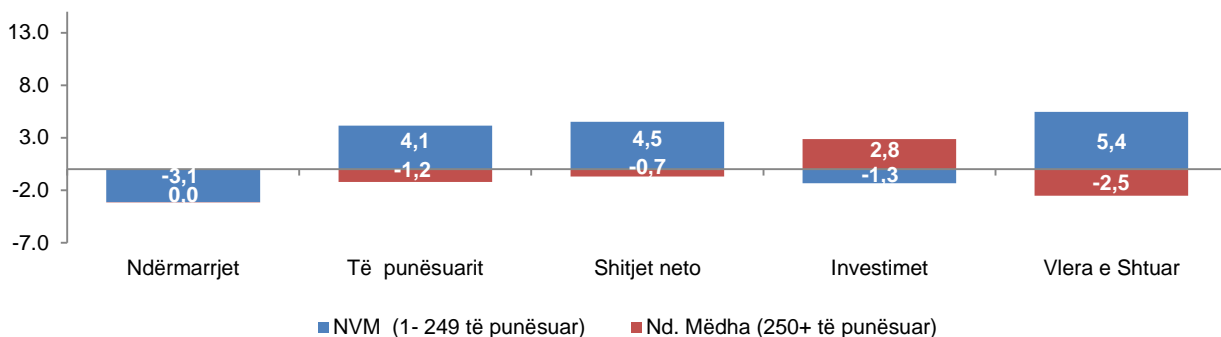
Tab.1 Treguesit kryesorë dhe struktura e tyre sipas madhësisë së ndërmarrjes, 2019

Madhësia e ndërmarrjes	Ndërmarrjet		Të punësuarit		Shitjet neto		Investimet		Vlera e Shtuar	
	nr.	%	nr.	%	mln Lekë	%	mln Lekë	%	mln Lekë	%
Gjithsej	104.090	100	530.853	100	2.263.752	100	241.821	100	582.083	100
NVM (1-249 të punësuar)	103.911	99,8	433.184	81,6	1.786.978	78,9	164.951	68,2	421.466	72,4
Mikrondërmarrje	96.924	93,1	196.403	37,0	474.255	20,9	27.863	11,5	130.770	22,5
Nd, Vogla	5.736	5,5	114.451	21,6	729.171	32,2	78.938	32,6	143.274	24,6
Nd, Mesme	1.251	1,2	122.330	23,0	583.552	25,8	58.150	24,0	147.422	25,3
Nd, Mëdha (250+ të punësuar)	179	0,2	97.669	18,4	476.774	21,1	76.870	31,8	160.617	27,6

- Në numrin e ndërmarrjeve, sektori i tregtisë ka peshën më të madhe të NVM-ve me 40,1 %, ndërsa përqindjen më të ulët e ka sektori i energjisë elektrike, ujit dhe menaxhimit të mbetjeve me 0,6 %.
- Në numrin e të punësuarve, sektori i tregtisë punëson 28,5 % të NVM-ve, ndërsa sektori me numrin më të vogël të të punësuarve në NVM-të është sektori i industrisë nxjerrëse me 1,8 %.
- Në vlerën e shitjeve neto, sektori i tregtisë mbizotëron me 52,4 %, ndërsa sektori me përqindjen më të ulët të shitjeve të realizuara nga NVM-të është sektori i industrisë nxjerrëse me 2,4 %.
- Në vlerën e investimeve, sektori me përqindjen më të lartë të investimeve të kryera në NVM-të është sektori i energjisë elektrike, ujit dhe menaxhimit të mbetjeve me 31,4 %, ndërsa sektori i industrisë nxjerrëse ka përqindjen më të ulët të investimeve prej 2,2 %.

- Ndërmarrjet me 250+ të punësuar edhe pse përbëjnë vetëm 0,2 % të ndërmarrjeve gjithsej në vend, punësojnë 18,4% të të punësuarve, kryejnë 31,8 % të investimeve dhe realizojnë 21,1 % të shitjeve neto.

Fig.1 Kontributi i NVM dhe ndërmarrjeve të mëdha në ndryshimin vjetor të treguesve kryesorë, 2019/2018

Tre treguesit kryesorë të NVM-ve në Shqipëri krahasuar me BE-në janë:

- përqindja e NVM-ve është 99,8 %, i njëjtë me BE;
- përqindja e të punësuarve në këtë grup ndërmarrjesh është 81,6 % në Shqipëri nga 66,7 % në BE;
- vlera e shtuar e realizuar nga NVM në Shqipëri përbën 72,4 % nga 56,5 % në BE (tab. 2).

Tab.2 Struktura e treguesve kryesorë sipas madhësisë së ndërmarrjes në Shqipëri dhe BE, 2019

Madhësia e ndërmarrjes	Ndërmarrjet (%)		Të punësuarit (%)		Vlera Shtuar (%)	
	Shqipëri	BE *	Shqipëri	BE*	Shqipëri	BE*
Gjithsej	100	100	100	100	100	100
NVM (1-249 të punësuar)	99,8	99,8	81,6	66,7	72,4	56,5
Mikrondërmarrje (1-9 të punësuar)	93,1	93,1	37,0	29,9	22,5	21,0
Nd. Vogla (10-49 të punësuar)	5,5	5,8	21,6	20,0	24,6	17,5
Nd. Mesme (50-249 të punësuar)	1,2	0,9	23,0	16,7	25,3	17,9
Nd. Mëdha (250+ të punësuar)	0,2	0,2	18,4	33,3	27,6	43,5

*28 vendet e BE-së

Shënim: Të dhënat mbi NVM-të për vendet e BE-së konsiderohen si paraprake pasi janë në proces revizionimi.

Komente mbi tregtinë e jashtme të mallrave në ndërmarrjet e vogla dhe të mesme (NVM), 2019

- 3,1 % e ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme eksportojnë mallra nga 2,5 % që eksportuan në vitin 2018. Vlera e eksporteve të mallrave të NVM përbën 59,4 % të vlerës së eksporteve gjithsej. Për ndërmarrjet e vogla dhe të mesme, sektori me përqindjen më të lartë të ndërmarrjeve eksportuese është industria nxjerrëse me 23,7 %.

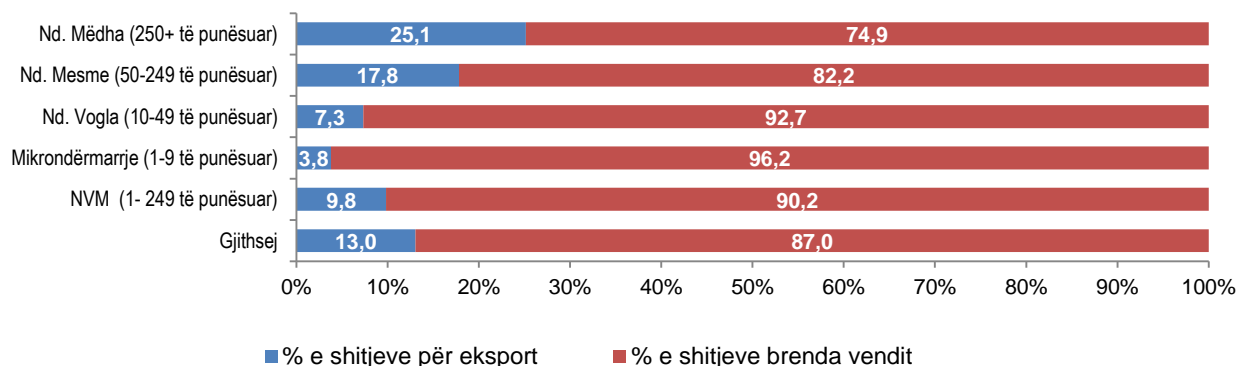
- 10,8 % e ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme janë importuese nga 8,8 % që ishin në 2018, të cilat përbënë 78,0 % të vlerës së importeve të mallrave për 2019. Për ndërmarrjet e vogla dhe të mesme, sektori me përqindjen më të lartë të numrit të ndërmarrjeve importuese është sektori i industrisë nxjerrëse me 24,2 %.

Tab.3 Struktura e treguesve të tregtisë së jashtme të mallrave, sipas madhësisë së ndërmarrjes, 2019

Madhësia e ndërmarrjes	Ndërmarrje Eksportuese (%)	Ndërmarrje Importuese (%)	Vlera e Eksportit (%)	Vlera e Importit (%)
Gjithsej	100	100	100	100
NVM (1-249 të punësuar)	97,0	98,7	59,4	78,0
Mikrondërmarrje (1-9 të punësuar)	50,7	67,7	6,1	15,4
Nd. Vogla (10-49 të punësuar)	31,4	23,4	18,1	30,0
Nd. Mesme (50-249 të punësuar)	14,9	7,6	35,2	32,6
Nd. Mëdha (250+ të punësuar)	3,0	1,3	40,6	22,0

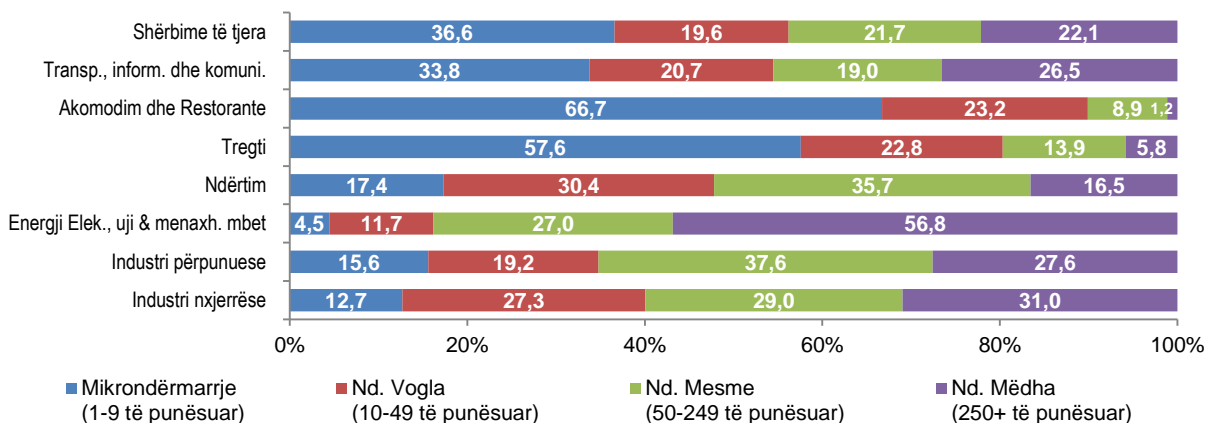
- Rreth 9,8 % e shitjeve neto të NVM shkojnë për eksport. Ndërmarrjet e mesme kryejnë përqindjen më të lartë të eksporteve me 17,8 % të shitjeve neto të realizuara prej tyre. Mikrondërmarrjet eksportojnë vlerën më të ulët ku rreth 3,8 % të shitjeve neto janë eksportuar (fig. 2).

Fig.2 Përqindja e shitjeve për eksport dhe brenda vendit sipas madhësisë së ndërmarrjeve, 2019

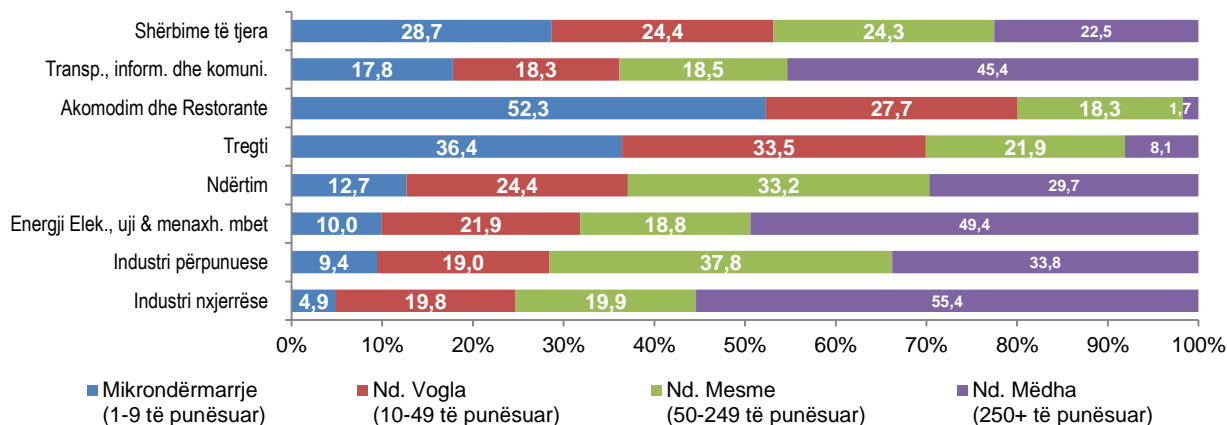
Mikrondërmarrjet kanë përqindjen më të lartë të **punësimit** në sektorin e akomodimit dhe shërbimit ushqimor me 66,7 %. Ndërmarrjet e vogla kanë përqindjen më të lartë të punësimit në sektorin e ndërtimit me 30,4 %. Ndërmarrjet e mesme kanë përqindjen më të lartë të punësimit në sektorin e industrisë përpunuese me 37,6 % (fig 3).

Fig.3 Struktura e punësimit sipas aktivitetit ekonomik dhe madhësisë së ndërmarrjes, 2019

Mikrondërmarrjet kanë përqindjen më të lartë të vlerës së shtuar në sektorin e akomodimit dhe shërbimit ushqimor me 52,3 %. Ndërmarrjet e vogla kanë përqindjen më të lartë në sektorin e tregtisë me 33,5 %. Ndërmarrjet e mesme kanë përqindjen më të lartë të vlerës së shtuar në sektorin e industrisë përpunuese me 37,8 % (fig. 4).

Fig.4 Struktura e vlerës së shtuar sipas aktivitetit ekonomik dhe madhësisë së ndërmarrjes, 2019

Metodologjia

Ky publikim paraqet për përdoruesit, statistika mbi situatën e ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme (NVM), bazuar në rezultatet e Anketës Strukturore pranë Ndërmarrjeve. Anketa Strukturore pranë Ndërmarrjeve (ASN) ka për qëllim të ofrojë informacion mbi strukturën ekonomike, financiare dhe karakteristikat kryesore të ndërmarrjeve aktive në vend sipas aktiviteteve ekonomike dhe madhësisë së ndërmarrjes. Bazuar në ligjin Nr. 10042, datë 22.12.2008 për disa ndryshime dhe shtesa në ligjin Nr.8957, datë 17.10.2002 “Për ndërmarrjet e vogla e të mesme”, të ndryshuar, ndërmarrjet klasifikohen në: mikrondërmarrje, ndërmarrje të vogla dhe ndërmarrje të mesme.

Për qëllime statistikore ndërmarrjet e vogla dhe të mesme do të trajtohen vetëm sipas numrit të të punësuarve (matur si të punësuar me kohë të plotë), të cilat klasifikohen si më poshtë:

- mikrondërmarrje: ndërmarrjet me 1 deri 9 të punësuar.
- ndërmarrje të vogla: ndërmarrjet me 10 deri 49 të punësuar.
- ndërmarrje të mesme: ndërmarrjet me 50 deri 249 të punësuar.

Statistikat strukturore të ndërmarrjeve kanë si qëllim të tregojnë strukturën e ndërmarrjeve sipas aktiviteteve ekonomike nëpërmjet të dhënave bazë. Treguesit paraqiten për aktivitetet ekonomike gjithsej, sipas degëve dhe sipas madhësisë së ndërmarrjeve. Statistikat përfshijnë gjithë ndërmarrjet që prodhojnë të mira e shërbime në Shqipëri, për të gjitha format ligjore (nuk përfshihen aktivitetet e bujqësisë, peshkimit, aktivitetet e ndërmjetësimit monetar dhe financiar, administrata publike dhe e mbrojtjes si edhe aktivitetet e organizatave ndërkombëtare). Popullsia është bazuar në ndërmarrjet të cilat sipas regjistrimit statistikor janë aktive në dhjetor të vitit referues. Klasifikimi i ndërmarrjeve është bërë sipas Nomenklaturës së Veprimtarive Ekonomike, NVE Rev.2. Të dhënat i përkasin periudhës vjetore kalendarike. Viti fiskal korrespondon me vitin kalendarik. Për ndërmarrjet me 1-9 të punësuar është marrë mostër me zgjedhje për anketim. Ndërmarrjet me 10 e më shumë të punësuar janë anketuar tërësisht. Grumbullimi i të dhënave është kryer me intervistim të drejtpërdrejtë pranë ndërmarrjeve.

Klasifikimi i ndërmarrjeve sipas madhësisë është bërë sipas numrit të të punësuarve (matur si të punësuar me kohë të plotë). Bazuar në ligjin Nr. 10042, datë 22.12.2008 për disa ndryshime dhe shtesa në ligjin Nr.8957, datë 17.10.2002 “Për ndërmarrjet e vogla e të mesme”, të ndryshuar, ndërmarrjet klasifikohen në: mikrondërmarrje, ndërmarrje të vogla dhe ndërmarrje të mesme.

- Kategoria e mikrondërmarrjeve dhe ndërmarrjeve të vogla e të mesme (NVM) përfshin ato ndërmarrje, ku punësohen më pak se 250 veta dhe që realizojnë një shitje neto dhe/ose një bilanc gjithsej vjetor jo më të madh se 250 milionë lekë.
- Ndërmarrje e vogël quhet një ndërmarrje, ku punësohen më pak se 50 persona dhe e cila ka një shitje neto dhe/ose bilanc gjithsej vjetor jo më të madh se 50 milionë lekë.

- Mikrondërmarrje quhet një ndërmarrje, ku punësohen më pak se 10 persona dhe e cila ka një shitje neto dhe/ose bilanc gjithsej vjetor jo më të madh se 10 milionë lekë.

Për më shumë informacion metodologjik mbi vrojtimin strukturor pranë ndërmarrjeve referohuni link-ut:

<http://www.instat.gov.al/al/temat/industria-tregtia-dhe-shërbimet/statistikat-strukurore-të-ndërmarrjeve-ekonomike/#tab4>

Për më shumë informacion metodologjik mbi tregtinë e jashtme të mallrave referohuni link-ut:

<http://www.instat.gov.al/al/temat/tregtia-e-jashtme/tregtia-e-jashtme-e-mallrave/#tab4>

Rishikimi i të dhënave

Të dhënat finale të ASN rishikohen në rastet kur:

- Zbatohet një klasifikim i ri aktivitetesh
- Ka ndryshime metodologjike
- Rishikohen peshat

ASN përpiqet të ndjekin udhëzimet standarde dhe parime në rishikimet e bëra në bashkëpunim me asistencën teknike të marrë nga eksperiencat më të mira të vendeve të bashkimit europian.

Politikat e rishikimit të ASN bëhen në përputhje me politikat e rishikimit të vendosura nga INSTAT. Për më shumë referojuni linkut: http://www.instat.gov.al/media/2829/politika_e_revizionimit.pdf

Përkufizime të variablave

Ndërmarrja

Ndërmarrja është njësi më e vogël e kombinimit të njësisë ligjore me njësinë e prodhimit të produkteve ose shërbimeve e cila ka pavarësi në vendim-marrje, sidomos për përdorimin e burimeve të saj materiale e monetare. Një ndërmarrje mund të ushtrojë një ose disa aktivitete ekonomike.

Shitjet neto

Shitjet neto përfshijnë shumat e faturuara për të gjithë aktivitetin e kryer nga njësi që vrojtohet për periudhën referuese dhe kjo korrespondon me vlerën e shitjes së mallrave dhe shërbimeve të tretëve, duke përjashtuar taksën mbi vlerën e shtuar. Ky variabël mund të gjendet në botimet e tjera me termat: shifra e afarizmit ose xhiro.

Numri i të punësuarve

Numri i të punësuarve përfshin të gjithë personat që punojnë në ndërmarrje përfshirë pronarët, të punësuarit me pagesë si dhe pjesëtarët e familjes të papaguar.

Investimet

Investimet gjatë periudhës referuese përfaqësojnë vlerën e mallrave afatgjata të blera prej ndërmarrjeve ose të krijuara për llogari të vet me qëllim përdorimi për një periudhë jo më të vogël se 1 vit në procesin e prodhimit, përfshirë tokën.

Vlera e prodhimit

Prodhimi është një aktivitet i ushtruar nën kontrollin dhe përgjegjësinë e një njësie institucionale (ndërmarrje) që kombinon burimet e fuqisë punëtore, kapitalit dhe lëndës së parë, për të prodhuar të mira dhe kryer shërbime.

Vlera e prodhimit bazohet në:

Të ardhurat nga shitja e produkteve dhe shërbimeve (shitjet neto) të krijuara nga vetë ndërmarrja:

(±) Ndryshimet e gjendjen së produkteve të gatshme dhe në proces.

(±) Ndryshimet në gjendjen e mallrave dhe shërbimeve të blera për rishitje në të njëjtat kushte

(-) Blerjet e mallrave dhe shërbimeve për rishitje në të njëjtat kushte

(+) Prodhimi i aktiveve të qëndrueshme nga ndërmarrja për llogari të vet

(+) Subvencionet.

Konsumi ndërmjetës

Konsumi ndërmjetës përfaqëson vlerën e produkteve ose shërbimeve të transformuara ose plotësisht të konsumuara gjatë procesit të prodhimit. Përdorimi i aktiveve fikse të vëna në punë nuk përfshihet në vlerën e konsumit ndërmjetës.

Vlera e shtuar

Vlera e shtuar me çmime bazë llogaritet si diferencë e vlerës së prodhimit me konsumin ndërmjetës.

Eksportet

Janë në përgjithësi mallra të destinuara tek një vend i tretë, të vendosura nën regjimin doganor, të përpunimit pasiv, të rieksporuara për t'ju nënshtruar përpunimit aktiv.

Importet

Janë në përgjithësi mallra që vijnë nga një vend i tretë dhe të vendosura direkt në magazinat e ruajtjes, nën procedurat doganore të lejimit për qarkullim të lirë, për përpunim aktiv ose për përpunim nën kontrollin doganor.